В. С. Сцяпурка

Факультатыўныя заняткі “Вытокі роднай мовы” ў 1 класе

З імі слаўна забаўляцца, імі добра любавацца

ДЭМАНСТРАЦЫЙНЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ

АіВ
АДУКАЦЫЯ І ВЫХАВАННЕ
ВЫДАВЕЦТВА

В. С. Сцяпурка

Факультатыўныя заняткі

“Вытокі роднай мовы”

ў 1 класе

Дэманстрацыйныя матэрыялы

Вучэбны наглядны дапаможнік для ўстаноў
агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай і рускай мовамі навучання

Рэкамендавана навукова-метадычнай установай
“Нацыянальны інстытут адукацыі”
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Мінск
“Адукацыя і выхаванне”
2019

Р э ц э н з е н т ы :
дацэнт кафедры педагогікі і псіхалогіі дашкольнай і пачатковай адукацыі
дзяржаўнай установы адукацыі “Мінскі абласны інстытут развіцця адукацыі”,
кандыдат педагагічных навук *Н. А. Сайкоўская*;

метадычнае аб’яднанне настаўнікаў пачатковых класаў дзяржаўнай
установы адукацыі “Пачатковая школа № 103 г. Мінска”
(настаўнік пачатковых класаў вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі *А. У. Івановіч*)

Дэманстрацыйныя матэрыялы даступныя толькі ў электроннай версіі!

Усе правы абаронены. Узнаўленне матэрыялаў сайта з мэтай атрымання прыбытку (з камерцыйнай ці рэкламнай мэтай) без дазволу праваўладальнікаў ЗАБАРОНЕНА. Парушэнне аўтарскіх правоў пераследуецца законам.

У склад ВМК, у адпаведнасці з вучэбнай праграмай факультатыўных заняткаў “Вытокі роднай мовы” ў 1-м класе, зацверджанай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, уваходзяць рабочы сшытак для вучняў, дапаможнік для настаўнікаў і дэманстрацыйныя матэрыялы, якія ўтрымліваюць прадметную ілюстрацыю жывёлы, лексічны мінімум па тэме, лагічнае заданне або вершаваныя радкі.

Адрасавана вучням 1-х класаў, настаўнікам пачатковых класаў з беларускай і рускай мовамі навучання.

Змест навучання факультатыўных заняткаў для 1-га класа “Вытокі роднай мовы” складаецца з двух раздзелаў: “У хаце і каля хаты” і “Бор цяністы — іхні дом”.

Першы раздзел — “У хаце і каля хаты” — накіраваны на азнаямленне дзяцей са знешнім выглядам, паводзінамі, звычкамі свойскіх і хатніх жывёл, а таксама некаторых птушак, што селяцца побач з чалавекам. Гэта: *кот, певень, сабака, каза, карова, свіння, конь, авечка, гусь, качка, індык, верабей, бусел.*

У другім раздзеле — “Бор цяністы — іхні дом” — разглядаюцца характэрныя рысы дзікіх жывёл, сярод якіх: *заяц, вавёрка, вожык, ліса, воўк, мядзведзь, дзік, барсук, бабёр, лось, зубр, дзяцел, зязюля.*

© Сцяпурка В. С., 2019
© Афармленне. Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства
“Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Вучэбнае выданне

СЦЯПУРКА Валянціна Сцяпанаўна

Факультатыўныя заняткі
“Вытокі роднай мовы” ў 1 класе

Дэманстрацыйныя матэрыялы

Вучэбны наглядны дапаможнік для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання

Рэдактар *Г. М. Федаровіч*
Вёрстка *Д. М. Тарасавай*
Карэктар *Т. В. Басалыга*
Выкарыстаны малюнкі П. А. Гаварэнь, М. А. Дарожкі, У. І. Трыгубовіча
Фатографы *В. В. Арлова, І. І. Бышнёў, М. С. Варабей, М. І. Гулінскі, Д. В. Іўковіч, С. А. Ішчанка, А. П. Каштальян*

Фармат 60×84 $^{1}/_{8}$. Ул.-выд. арк. 6,8. 34 плакаты.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”.
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/19 ад 14.11.2014.
Вул. Будзённага, 21, 220070, г. Мінск. Тэл. 285-37-44, тэл./факс 233-99-34.
www.pshop.by; e-mail: aiv@aiv.by

Спіс літаратуры

1. Адгалосак душы : зб. вершаў для дзяцей / уклад. І. А. Гімпель. — Мінск, 1997. — 336 с.
2. Вясёлы кош : вершы, казкі / уклад. А. В. Вольскі, І. А. Гімпель. — Мінск, 2000. — 304 с.
3. Вясёлка : вершы, апавяданні, казкі / уклад. Т. С. Тарасава. — Мінск, 1987. — 224 с.
4. Жывая крыніца : зб. вершаў / склад. І. А. Гімпель. — Мінск, 1997. — 240 с.
5. Залатыя каласкі : чытанка для дзяцей / уклад. М. А. Федасеенка, Г. М. Разанава, Т. П. Прохарава і інш. — Мінск, 1994. — 384 с.
6. Залацінкі : зб. верш. твораў / склад. І. А. Гімпель, Л. Ф. Кузняцова. — Мінск, 2001. — 240 с.
7. Пазнякоў, М. П. Ехаў воз, поўны дзівос / М. П. Пазнякоў. — Мінск, 1994. — 144 с.
8. Парукаў, Н. І. Зорачкі-пушынкі / Н. І. Парукаў. — Мінск, 1980. — 32 с.
9. Пранчак, Л. І. Дзяўчынка беларуска / Л. І. Пранчак. — Мінск, 1993. — 32 с.
10. Сторажава, Н. А. Сіні матылёк / Н. А. Сторажава. — Мінск, 2009. — 24 с.
11. Сушко, П. П. Вясёлы бай / П. П. Сушко. — Мінск, 1980. — 24 с.
12. Шушкевіч, С. П. Птушыны ранак / С. П. Шушкевіч. — Мінск, 2001. — 160 с.

Коцік-варкоцік

кот
ко-ця
ко-цік

ла-пы во-чы ву-шы ву-сы хвост
ла-пкі во-чкі ву-шкі ву-сі-кі хво-сцік

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Кошка і кацяняты

ко-шка
ко-тка
ка-ця-ня
ка-ця-ня-тка

У ко-шкі Мур-кі пя-цё-ра ка-ця-нят.

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Села кошка на парожку

спры-тны
ру-ха-вы

во-чкі — лі-хта-ры
ву-сі-кі — ан-тэ-ны
кі-пцю-ры — дра-пкі

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Пеця, гожы певень

Пе-ця
пе-вень
пеў-нік

пёр-кі
пер’-е
шпо-ры

кры-лы
дзю-ба
грэ-бень

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Прыляцелі куры

ку-ры-ца
ку-ра-чка
ку-ра-ня
ку-ра-ня-тка
ква-кту-ха

Люлі, люлі, люлі, пры-ля-це-лі куры.

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Ехаў певень з базару

па-да-ру-нак
спеў-нік
а-хрып

Тым, ка-го су-стра-каў,
Па-да-рун-кі ра-зда-ваў.

М. Пазнякоў

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

У яго пушысты хвосцік

са-ба-ка
са-ба-ча-ня
шча-ня
шча-нюк

З ча-ла-ве-кам ён ся-бру-е,
но-ччу двор яго вар-ту-е.

Н. Парукаў

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Ідзе каза рагатая

ка-за
ко-за-чка
ко-злік
ка-зля-ня

ро-гі ба-ра-да сва-воль-ні-ца
вы-мя ка-пы-ты шко-дні-ца

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Ты куды ідзеш, Рагуля?

ка-ро-ва
ця-ля
ця-лу-шка
бы-чок

Ра-гу-ля на лу-зе а-та-ву жа-ва-ла.

Л. Пранчак

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Грывасты прыгажун

конь
ко-нік
жа-ра-бя
жа-ра-бя-тка

гры-ва шэ-ры бу-ла-ны
ка-пы-ты гня-ды ва-ра-ны

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Вось які ў нас парсючок

сві-ння
свін-ка
пар-сюк
пар-сю-чок

лыч — пя-та-чок
хвост — кру-чок

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Воўна ў іх бялюткая

а-ве-чка
ба-ран
я-гня
я-гня-тка

Па по-лі і лу-зе хо-дзіць у ка-жу-се.

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Гого-гого, гусачок

гусь
гу-ска
гу-сак
гу-са-чок
гу-ся-ня
гу-ся-ня-тка

дзю-ба кры-ло шы-піць
пя-ро кры-лы ла-по-ча

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Крэкча качка раніцою

ка-чка
ка-чар
ка-ча-ня

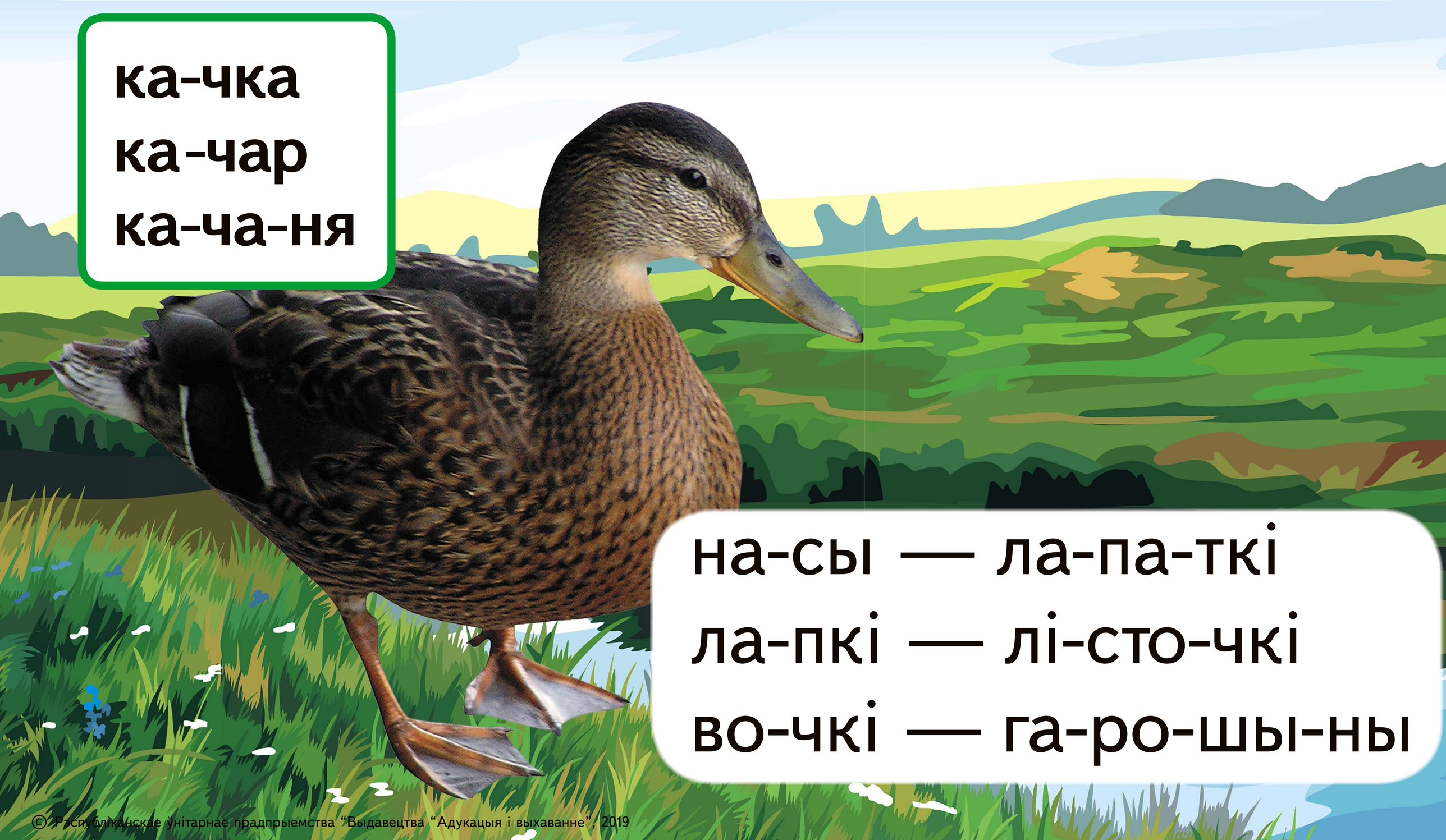

на-сы — ла-па-ткі
ла-пкі — лі-сто-чкі
во-чкі — га-ро-шы-ны

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Па двары ідзе індык

ін-дык
ін-ды-чка
ін-ды-ча-ня

вы-гляд
рост
хвост

до-бры
стра-ка-ты
ма-жны

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Пад страхою ён гняздзіцца

ве-ра-бей
ве-ра-б’і-ха
ве-ра-б’я-ня-ты

ша-ры-кі
хво-сці-кі
тва-ры-кі

кур-та-ты-я
дзю-ба-ты-я
шэ-рань-кі-я

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Ён не госць у Беларусі

бу-сел
бу-слі-ха
бу-сля-ня
бу-слян-ка

У гня-здзе кля-ко-ча клё-ка.

К. Жук

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавецтва "Адукацыя і выхаванне", 2019

Знай, як з імі сябраваць

ся-бра-ваць
крыў-дзіць
за-бі-я-ка

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавецтва "Адукацыя і выхаванне", 2019

Зайчык маленькі

зай
за-яц
зай-чы-ха
зай-ча-ня

ву-шы	ка-ро-ткі
во-чы	доў-гі-я
хвост	ка-сы-я

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Спрытны зайка-шарачок

ша-рак
бя-ляк
па-ла-хлі-вы

Ад любой бяды-трывогі
ша-ра-чка ра-ту-юць ногі.

Ю. Свірка

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Вось звярок маленькі, чысты

ва-вёр-ка
ва-вер-ча-ня

Хвост пушысты,
вочкі — зоркі
і ку-та-сі-кі на вушках.

Х. Жычка

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Вавёрка-працаўніца

ла-са-ва-цца
на-за-па-шваць
ду-пло
гай-но

Дом яе — не ў полі норка:
у дупле жыве ва-вёр-ка.

С. Шушкевіч

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Бяжыць вожык — тупу-туп

во-жык
во-жы-чы-ха
ва-жа-ня

Ця-гне вожык лі-сця возік.
Мо-сціць вожык з лі-сця ложак.

П. Сушко

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Хітрай называюць

ліс
лі-са
лі-ска
лі-сі-ца
лі-ся-ня

Во-стры нюх
і пра-гны зрок.
Доўгі нос
і рыжы хвост.

Н. Сторажава

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Па лесе воўк бадзяецца

воўк
ваў-чок
ваў-чы-ха
ваў-ча-ня

Без нары ён, без бяр-ло-гі,
яго кормяць, кажуць, ногі.

Я. Пархута

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

І пайшоў шукаць бярлог

мя-дзведзь
мя-дзве-дзі-ца
ме-дзве-дзя-ня

Пай-шоў мя-дзведзь
па лесе,
далёка ў глуш залез.

Я. Журба

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Дзік жыве ў гушчары

дзік
дзі-чы-ха
па-ра-ся

У яго на спіне жор-стка-е шча-ці-нне.

Н. Сторажава

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

З норкі вылез барсучок

бар-сук
бар-су-чы-ха
бар-су-ча-ня

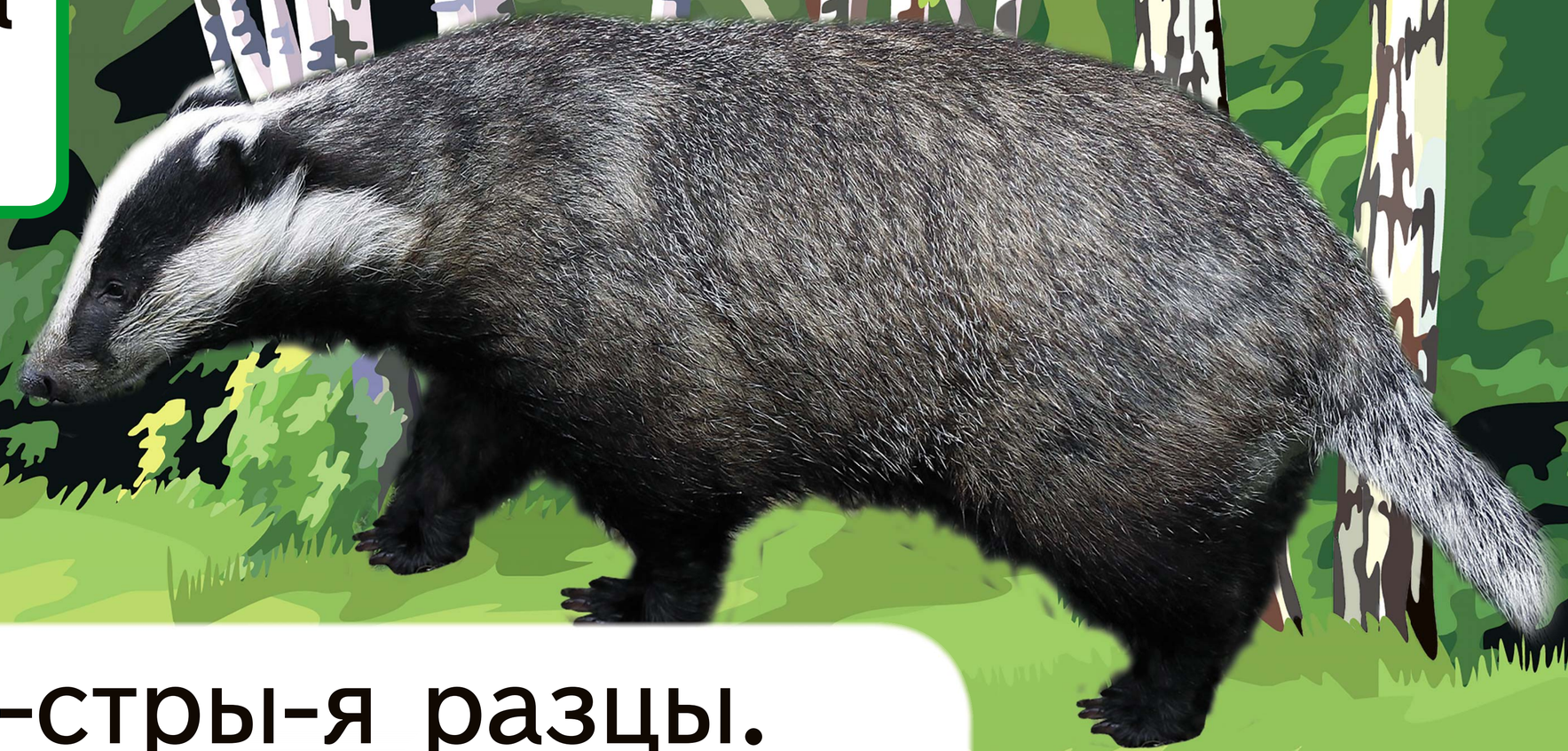

Зубы — во-стры-я разцы.
Лапы — цвёр-ды-я шчы-пцы.

І. Юкляеўскі

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Гэты слаўны будаўнік

ба-бёр
ба-бры-ха
ба-бра-ня
ба-бра-ня-ты

Бабры — спа-кой-ны-я звяры.
Хвасты ў іх як лапаты.

А. Якімовіч

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Ходзіць лось рагаты

лось
ла-сі-ха
ла-ся-ня

Лю́бы ласю лес,
і лось у лесе лю́бы.

В. Сцяпурка

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Белавежаю крочаць зубры

зубр
зу-бры-ха
зу-бра-ня

Як дзяды, яны з бародамі,
ходзяць цэлымі чародамі.

А. Якімовіч

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Дзяцел — стук, дзяцел — грук

дзя-цел
дзя-тлік
дзя-тлі-ха
дзя-тля-ня

Ні-шчыць дзю-бкай ён сваёй
ка-ра-е-даў пад карой.

А. Дзеружынскі

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Прыляціць зязюля ў лес

зя-зю-ля
зя-зюль-ка

І за луг, і за раку
паплыве яе “ку-ку”!

В. Лукша

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019

Няма прыгажэй ад маёй Беларусі!

а-две-чны бор
га-сці-нна
ша-ты
ві-таць

© Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства “Выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, 2019